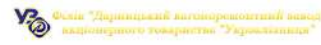

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

МАТЕРІАЛИ

двадцять першої науково-практичної міжнародної конференції
*«Міжнародна транспортна інфраструктура,
індустріальні центри та корпоративна логістика»*
(5-6 червня 2025р. м. Харків, Україна)

MT.KART.EDU.UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ТРАНСПОРТНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
CONSERVATOIRE NATIONAL DES ARTS ET MÉTIERS (FRANCE)
INSTITUTE OF AUTOMATIC CONTROL TELEMATICS OF
TRANSPORT (POLAND)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ

Матеріали

*Двадцять першої науково-практичної
міжнародної конференції*

**«МІЖНАРОДНА ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА,
ІНДУСТРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ ТА
КОРПОРАТИВНА ЛОГІСТИКА»**

(5 - 6 червня 2025р. м. Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: *Панченко С.В.*, д.т.н., проф., ректор Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Заступники голови: *Каграманян А.О.*, к.т.н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи .Українського державного університету залізничного транспорту (Харків);
Дикань В.Л., д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Секретаріат:

Толстова А.В. к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Шаповал Г.В. к.т.н., доц., заступник декана з денної форми навчання Факультету УПП Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Примаченко Г.О. к.т.н., доц., доцент кафедри транспортних систем та логістики Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

УДК 330.32

ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

BASIC METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

*канд. екон. наук В. М. Кудрявцев, студент Ісмаїл Сафтаров
Харківський національний автомобільно-дорожній університет (м. Харків)*

*PhD in Economics V. M. Kudryavtsev, student Ismat Saftarov
Kharkiv National Automobile and Highway University (Kharkiv)*

Нині для будь-якого господарюючого суб'єкта важливим завданням є досягнення високого рівня ефективності діяльності та конкурентоспроможності на ринку, а також збільшення репутації перед потенційними інвесторами, діловими партнерами, працівниками та споживачами. Для досягнення таких цілей, організації змушені адаптуватися до ринкових умов, що постійно змінюються, оперативно на них реагувати, попереджати загрози або протистояти їм.

Взагалі, економічна безпека – стан захищеності національної економіки від зовнішніх і внутрішніх загроз, за якого забезпечуються економічний суверенітет країни, єдність її економічного простору, умови для реалізації стратегічних національних пріоритетів. Також оцінка економічної безпеки є одним із значущих напрямів роботи системи економічної безпеки підприємства, що передбачає наявність певних підходів. Різні автори пропонують різні методології, тому виокремимо найпоширеніші. Кожен методичний підхід розглядає економічну безпеку організації з того чи іншого боку, тому розглянемо запропоновані варіанти більш детально.

Системний підхід під економічною безпекою господарюючого суб'єкта має на увазі ефективне використання наявних ресурсів, що забезпечує стабільне функціонування підприємства на даному етапі часу і в майбутньому. При цьому стан економічної безпеки розглядають як реакцію організації на фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. Отже, можна стверджувати, що сучасні особливості становлення російської ринкової економіки та масштаби об'єктивно наявних внутрішніх і зовнішніх загроз висувають проблеми економічної безпеки господарюючих суб'єктів (фірм) відповідно на внутрішні та зовнішні авансцени соціально-економічних відносин, локалізованих територій, переважно в межах регіональних економічних систем.

Функціональний підхід представляє економічну безпеку як сукупність внутрішніх умов і чинників, що захищають найважливіші інтереси суб'єкта

господарювання. Такий підхід розглядає безпеку як комплексне поняття, яке своєю чергою поділяється на підсистеми: виробнича безпека, інформаційна, фінансова, технологічна тощо. Оцінка безпеки в даному випадку полягає у знаходженні часткових показників безпеки, які можуть бути отримані як відхилення фактичного поточного значення певної складової діяльності господарюючого суб'єкта від нормативного значення.

Процесний підхід до оцінки економічної безпеки передбачає характеристику процесу забезпечення безпеки і спирається на розуміння економічної безпеки як безперервного процесу забезпечення на підприємстві, що перебуває в певному зовнішньому оточенні та піддається внутрішнім змінам, стабільності його функціонування та створення можливостей для його розвитку. У цьому випадку оцінка економічної безпеки зводиться фактично до визначення ефективності заходів із забезпечення безпеки.

Ресурсний підхід ґрунтується на аналізі сильних сторін підприємства, що своєю чергою забезпечується використанням доступних ресурсів і здібностей. Такий підхід визначає економічну безпеку організації як стан, за якого використання наявних ресурсів забезпечує господарюючому суб'єкту високі конкурентні позиції. Необхідно враховувати, що в цьому разі економічна безпека забезпечується не наявністю ресурсів, а ефективним їх використанням. Іншими словами, оцінюються ресурси і те, як вони впливають на становище господарюючого суб'єкта на ринку.

Причинний підхід розуміє економічну безпеку як систему чинників ззовні, що впливають на функціонування господарюючого суб'єкта. Сфера вивчення захоплює зовнішні чинники, які можуть створювати небезпеку для діяльності підприємства, а також негативно впливати на реалізацію його інтересів. Такий підхід є відносно новим, тому існують деякі проблеми, які необхідно вирішити:

1. Зовнішнє середовище є більш різноманітним, а оскільки за причинного підходу вивчають саме зовнішнє середовище, то й сфер для дослідження набагато більше. Необхідно вибрати діапазон вивчення, тому що розглядати все підряд неефективно, це потребуватиме великих витрат і дасть багато зайвої інформації.

2. Деякі фактори зовнішнього середовища дуже важко виміряти, іноді навіть неможливо, що, своєю чергою, ускладнює побудову єдиної системи захисту від загроз.

Таким чином, значущою умовою забезпечення високого рівня економічної безпеки є своєчасне виявлення загроз, що впливають на позиції господарюючого суб'єкта на ринку, а також вибір найефективніших стратегій розвитку. Наявність такої системи дасть змогу здійснювати контроль за виробничими процесами, виявляти ризики та загрози, визначати сценарії розвитку та забезпечувати економічну безпеку організації.